

Norge og Fagforbundet

Fagforbundet er LOs største forbund, med nesten 350.000 medlemmer. Forbundet organiserer arbeidstakere hovedsakelig i kommunale virksomheter, men har også medlemmer fra andre offentlige virksomheter og i privat sektor. 80 prosent av medlemmene er kvinner. Våre viktigste oppgaver er å ivareta medlemmenes individuelle og kollektive interesser, forhindre konkurranseutsetting og styrke offentlig sektor.

Utvikling

Norge fikk ny regjering etter siste stortingsvalg i 2013. Høyre og Fremskrittspartiet dannet mindretallsregjering med støtte fra Venstre og Kristelig Folkeparti. Regjeringen har ført en politikk som truer velferdsstaten.

Arbeidsmiljøloven, hovedavtalen og tariffavtalene er avgjørende for å ivareta rettighetene til arbeidstakerne, som retten til hele og faste stillinger og en arbeidstid og arbeidsbelastning som setter oss i stand til å jobbe fram til pensjonsalder. Arbeidsmiljøloven er en vernelov som skal sikre et anstendig arbeidsliv for alle.

I juli 2015 fikk regjeringen gjennomslag for å endre Arbeidsmiljøloven. De viktigste endringene omfatter:

- Økt adgang til midlertidige ansettelser
- Lengre arbeidsdager
- Aktivitetsplikt for sosialhjelpsmottakere

I juli ble også regjeringens forslag til **jernbanereform** vedtatt. Reformen legger opp til privatisering av togdriften i Norge og gjelder både flytoget og NSB.

LO mener reformen svekker NSB, som nå må konkurrere om banestrekninger, og så leie tog hvis de vinner konkurransen.

Endringer i arbeidsmiljøloven og konkurranseutsetting av offentlige tjenester kan reverseres. Men de offentlige eiendommene som regjeringen nå selger kan være tapt for alltid. Entra eiendom var et statlig eiendomsselskap som nå er børsnotert. Regjeringen ønsker også å selge betydelige deler statseid skog. Det statlige fiskeoppdrettsselskapet Cermaq ble solgt og er nå ett av flere hundre datterselskaper i Mitsubishi.

Regjeringens forslag til **innstramminger i norsk asyl- og innvandringspolitikk** kan gi Norge en av de strengeste innvandringspolitikken i Europa. Forslagene skal gjøre det vanskeligere å få familiejenforening og setter krav til norskkunnskaper, jobb eller utdanning og bolig for å få permanent opphold.

Fagforbundet er svært skeptisk til forslagene, som forventes behandlet før påske, og mener de bryter med menneskerettighetene. FNs høykommissær for flyktninger (UNHCR) har også uttrykt bekymring for innstrammingerne.

Arbeidsledigheten fortsetter å stige i Norge i 2016, mens den faller i flere andre europeiske land. Dårligere tider i oljebransjen er en av hovedgrunnene. Arbeidsledigheten er på 4,6 prosent, høyere enn den har vært på ti år.

For første gang i historien ble en LO-leder invitert til å snakke på årskonferansen til den største arbeidsgiverforeningen, Næringslivets hovedorganisasjon (NHO). LOs leder, Gerd

Kristiansen, og NHO-sjef, Kristin Skogen Lund, har blåst liv i den nordiske modellen og lansert **bærekraftalternativet** for ansvarlig tariffoppgjør, en styrket satsing på kompetanse, et fornyet og forsterket partssamarbeid og en forpliktelse til å finne felles løsninger. En forutsetning for å føre en slik politikk er et godt organisert arbeidsliv med sterke fagforeninger.

Omstilling

Regjeringen planlegger en omfattende **kommunereform**. Et ekspertutvalg, utpekt av regjeringen, anbefalte å redusere dagens 428 kommuner til 100 kommuner. I et langstrakt land som Norge kan kommunesammenslåing gjøre avstanden til kommunale tjenester og arbeidsplasser stor.

Kommunal- og moderniseringsministeren har understreket at sammenslåing skal være frivillig. Men økonomiske virkemidler kan gjøre det vanskelig for kommuner å si nei på tross av stor motstand mot sammenslåing.

Fagforbundet mener den største trusselen mot effektiv ressursbruk og helhetlige tjenester til innbyggerne ikke er at kommunene er for små, men at private selskaper tar over stadig flere kommunale oppgaver. Fagforbundet frykter økt konkurranseutsetting med større kommuner.

Konkurranseutsetting

Det er et uttalt mål for regjeringen å konkurranseutsette stadig flere offentlige tjenester.

Fagforbundet mener skattefinansierte tjenester bør være i offentlig eie og drift.

Konkurranseutsetting fører til oppsplitting av tjenester. De ansatte mister ofte opparbeidede rettigheter og en skikkelig pensjonsordning. Brukerne kan få dårligere tjenester på grunn av mer ufaglært arbeidskraft og hyppig vikarbruk. Lokalpolitikere mister styringen og må lede via kontrakter. For Fagforbundet er det i tillegg utfordrende med stadig flere avtaler å forholde seg til og større ulikheter mellom grupper av ansatte.

Kvalitet

Fagforbundet mener at kommunene skal ha sunn økonomi, fordi du skal ha tilgang på gode velferdstjenester uansett hvor du bor og hvor tykk lommebok du har. Av samme grunn jobber forbundet for bedre kvalitet og gode yrkesfaglige tilbud, og mot privatisering og konkurranseutsetting.

Brukerundersøkelser viser gjennomgående at innbyggerne er svært godt fornøyd med de kommunale tjenestene.

Produktivitet

Ifølge Eurostat og Statistisk sentralbyrå er den norske arbeidsproduktiviteten 46 prosent høyere enn gjennomsnittet i EU-landene. Den er også langt høyere enn amerikansk produktivitet. Noe av forklaringen er teknologi og avanserte produksjonsmåter. Men Norge bruker også arbeidskraften på en god måte. Tillit og aktiv medvirkning preger norsk arbeidsliv. Ansatte har myndighet til å ta beslutninger.

Høye lønninger er også en drivkraft for omstilling ved at ulønnsomme bedrifter fases ut og nye høyteknologiske bedrifter fases inn.

Krisen i oljesektoren krever nye grep for å opprettholde sysselsettingen og utvikle ny kunnskapsbasert industri og næring.

Medarbeidernes innflytelse

Både gjennom lovgivning og avtaleverk er ansatte og tillitsvalgte sikret medbestemmelse i forhold til lønnsfastsettelse og arbeidsmiljø.

De siste 20-åra har Fagforbundet brukt lokalt **trepartssamarbeid** som metode for å løse utfordringer i kommunen. Dette har vært et samarbeid mellom lokalpolitikere, administrativ ledelse og tillitsvalgte. Vi kaller det den nordiske modellen på mikronivå.

På 90-tallet var politikken at offentlig sektor fornyes og bli mer effektiv. Privatisering ble ansett som løsningen på de fleste utfordringer.

Fagforbundet svarte med såkalte modellkommuneforsøk. Aktiv medvirkning fra de ansatte ble modellen for utviklingsarbeid. Konkurransetutting ble satt til side i de kommunene som deltok i forsøkene.

Modellkommuneforsøket inspirerte til store nasjonale utviklingsprogram for kommunesektoren, som mer enn 150 kommuner har deltatt i. Disse programmene ble utviklet i et samarbeid mellom Fagforbundet og de andre hovedsammenslutningene i kommunesektoren, arbeidsgiverorganisasjonen i kommunen, KS, og Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Lokalt trepartssamarbeid har vært en forutsetning for deltakelse.

Det er ikke tilfeldig at disse programmene ble satt i gang under rødgrønne regjeringer.

Kommunene som har deltatt har oppnådd gode resultater. Gjennom trepartssamarbeid har de redusert sykefraværet, skapt heltidskultur i omsorgssektoren, forbedret kommunenes omdømme internt og eksternt og gjort kommunene til mer attraktive arbeidsgivere.

En undersøkelse av de økonomiske sidene ved trepartssamarbeid i kommunene Bømlo, Songdalen og Lunner viser at det også er penger å spare på samarbeid.

Songdalen kommune har spart nesten 16 millioner kroner på redusert sykefravær og på å slå sammen deltidsstillinger til større, hele stillinger. Hovedtillitsvalgt i Songdalen, Janne Slotte, vil være til stede på KNS-konferansen.

Siste **kommunevalg** ble holdt høsten 2015. Arbeiderpartiet og det nye Miljøpartiet de grønne ble valgets vinnere, mens Høyre mistet makt i flere kommuner og i store byer som Oslo og Bergen. Neste stortingsvalg holdes høsten 2017.